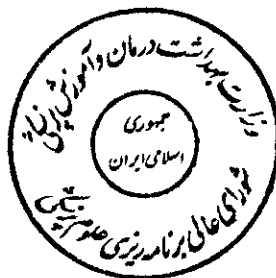

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD)
رشته سیاستگذاری سلامت**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۵

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت

رشته: سیاستگذاری سلامت

دوره: دکتری تخصصی (PhD)

دبیرخانه مرتب: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در سی و هشتمین جلسه مورخ ۸۷/۱۱/۵ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در چهار فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

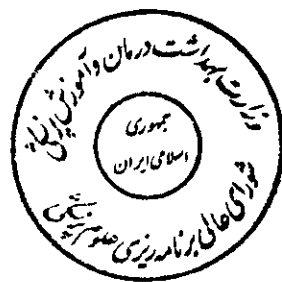
الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ۸۷/۱۱/۵ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت در چهار فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۷/۱۱/۵ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت با اکثریت آراء به تصویب رسید.

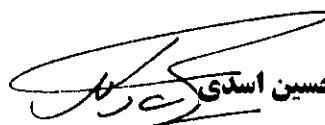
۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سیدامیر محسن ضیائی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر محمدحسین اسدی

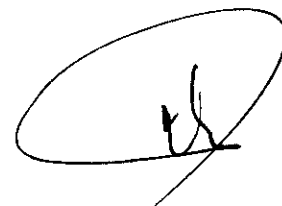
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
۸۷/۱۱
بهداشت و تخصصی

رأی صادره در سی و هشتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۸۷/۱۱/۵ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سیاستگذاری سلامت صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر کامران باقری لنگرانی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

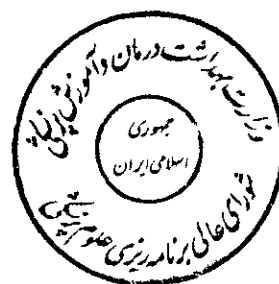
و رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی

رشته سیاستگذاری سلامت (Ph.D.)

۱- نام و تعریف رشته:

دوره دکتری تخصصی سیاستگذاری سلامت (Ph.D.) Health Policy

دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سیاستگذاری سلامت مجموعه‌ای هماهنگ از فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی است که به منظور آموزش افرادی تهیه شده است که بتوانند در سطوح سیاستگذاری و تصمیم‌گیری بهداشت و درمان کشور، از جمله در سطوح ملی، استانی، دولتی و خصوصی، در موسسات پژوهشی و آموزشی و سازمان‌های بیمه درمانی ایفای نقش نمایند.

۲- تاریخچه:

سیاستگذاری سلامت رشته‌ای میان‌رشته‌ای (interdisciplinary) است. گسترش این رشته در سالهای اخیر سرعت یافته و علت آن نیاز نظام‌های سلامت به سیاستگذاری‌های کلان و نقشی است که نظام سلامت در اداره و اقتصاد جامعه ایفا می‌کند. به خصوص تاکید بر نقش تولیدی نظام‌های سلامت و همینطور سیاستگذاری مبتنی بر شواهد، آموزش و پژوهش بر روی موضوعات کلان، سیاستگذاری و اجرای آن روشها را در نظام سلامت غیر قابل اجتناب می‌سازد.

در حالی که در ۹ دانشگاه در سراسر کشور رشته مدیریت خدمات بهداشتی درمانی تدریس می‌گردد، هیچ سابقه‌ای از ارائه رشته سیاستگذاری سلامت که موضوع بحث این مجموعه است وجود ندارد. در سال‌های اخیر تعدادی از فارغ‌التحصیلان دوره Ph.D. رشته‌های سیاستگذاری بهداشت و درمان خارج از کشور به ایران بازگشته‌اند که فرصت مناسبی برای راه‌اندازی این رشته مهم و مورد نیاز کشور را فراهم ساخته است.

۳- ارزشهای حاکم بر رشته (Values):

- تعهد به ایجاد جامعه‌ای متعادل توسعه یافته و متکی بر اصول اخلاقی و ارزشهای دینی
- تعهد به ارتقای سلامت، عدالت اجتماعی، نظام تأمین اجتماعی پویا و کارآمد، ایجاد فرصت‌های برابر، رفع فقر، فساد و تبعیض و استواری نهاد خانواده
- ترویج و ارتقای سیاستگذاری علمی، دانش‌مدار و مبتنی بر شواهد در نظام سلامت
- آموزش و تربیت افراد متعهد به اصول اخلاقی و ارزشهای دینی و متبحر در زمینه سیاستگذاری خدمات بهداشتی و درمانی
- تاکید بر صداقت، درست‌گویی، امانتداری، مسئولیت‌پذیری و رعایت شئون اخلاقی و اسلامی

۴- رسالت رشته (Mission):

رسالت رشته آماده‌سازی افراد جهت انجام پژوهش و تولید دانش در زمینه‌های سازمانی، سیاستگذاری و سایر موضوعات کلان مورد ابتلاء سیستم‌های خدمات بهداشتی و درمانی، آموزش و درک مفاهیم و تئوری‌های مربوط به سیاستگذاری، تربیت نیروی انسانی متخصص جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و ارزشیابی سیاستهای بهداشتی و درمانی، ارتقا و گسترش کمی و کیفی نظام‌های خدمات بهداشتی و درمانی و به‌کارگیری مطلوب امکانات بالفعل و بالقوه موجود در جهت رشد و تعالی امور بهداشت و درمان از طریق اعمال روش‌های نوین و پویای سیاستگذاری است.

۵ - چشم انداز (vision):

این رشته با برنامه های آموزشی متنوع و کاربردی این قابلیت را دارد که نخبگان رشته های مختلف مدیریت را جذب نموده و آنها را به نحوی آموزش دهد تا در نهایت بتوانند با تصدی جایگاه های تصمیم گیری و تصمیم سازی، به عملی شدن نظام سیاستگذاری در کشور، ارزیابی و تحلیل نتایج سیاست گذاری های موجود و پیش بینی پی آمد سیاست های جدید، به ویژه در بخش سلامت کمک نمایند. ارزش افزوده این رشته بسیار چشمگیر است. اگر سیاستگذاری بدون مطالعه و تعمق لازم در بخش سلامت صورت گیرد می تواند آثار زیانباری چه در سطح ملی و چه در سطح بین المللی به دنبال داشته باشد. تربیت افرادی که بتوانند مانع از بروز این مشکل شوند یا احتمال آنرا کاهش دهند، ارزش افزوده زیادی دارد. انجام پژوهش در این رشته نیازمند تخصص و مهارت زیادی است که با تربیت افراد ماهر امکان پذیر می شود.

۶ - اهداف کلی (aims):

- به کارگیری علوم سیاستگذاری سلامت در حیطه های آموزش و پژوهش و مدیریت و مشاوره
- پاسخگویی به نیازهای جامعه برای تقویت بنیه علمی دانشگاه ها و سیاستگذاری و برنامه ریزی نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران
- تربیت افرادی توانمند و متعهد که بتوانند در تدوین، اجرا و ارزیابی سیاست های بهداشتی و درمانی مبتنی بر شواهد و متناسب با شرایط کشورگام بر دارند و گره گشای مشکلات و نارساییهای بخش بهداشت و درمان باشند

۷ - نقش دانش آموختگان در نظام سلامت (role definition):

دانش آموختگان این رشته در چهار بعد آموزشی، پژوهشی، مدیریتی و مشاوره ای ایفای نقش خواهند نمود.

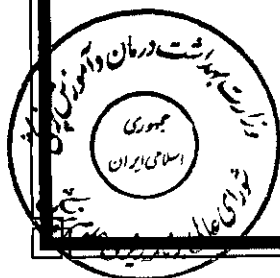
۸ - وظایف حرفه ای دانش آموختگان (task analysis):

نقش آموزشی:

- آموزش دروس تئوری و عملی در سیاستگذاری سلامت
- تدوین بسته های آموزشی مناسب و طراحی کارگاه های آموزشی میان مدت و کوتاه مدت برای مدیران و سیاستگذاران نظام سلامت

نقش پژوهشی:

- طراحی، اجرا و ارزیابی پژوهش های مرتبط با سیاستگذاری های سلامتی در کشور
- انجام پژوهشهای کاربردی و توسعه ای
- نقد پروژه ها و یافته های پژوهشی سیاستگذاری نظام سلامت که در کشورهای دیگر انجام شده اند به منظور شناسایی روشهایی که اعتبار و تناسب مطلوب برای استفاده در کشور را داشته باشند
- تولید دانش نوین در زمینه سیاست گذاری، تعیین اولویت های آموزشی و پژوهشی و بهبود کیفی نظام اطلاعاتی در زمینه سیاستگذاری سلامت

نقش مدیریتی:

- ارزیابی، تحلیل و سیاست گذاری مبتنی بر شواهد
- مشارکت در تدوین، اجرا و ارزشیابی سیاست های کلان بهداشت و درمان
- بکارگیری دانش روز در زمینه های سیاستگذاری بهداشتی و درمانی به منظور رفع نیاز های نظام سلامت

نقش مشاوره ای:

- ارائه طریق برای سیاستگذاری و تصمیم گیری های اصولی در راستای سلامت افراد و کارآمدی و عادلانه بودن نظام سلامت
- ارائه طریق برای تامین منابع مالی بخش سلامت و استفاده منطقی و عقلایی از منابع .

۹- راهبردهای کلی اجرای برنامه آموزشی :

با توجه به انتظاراتی که از دانش آموختگان این رشته وجود دارد، استفاده از اساتیدی که دارای تجربه اجرایی در سطح بالای مدیریتی هستند و همچنین انتخاب متقاضیانی که دارای تجاربی در فضای واقعی سلامت هستند؛ باعث افزایش اثر بخشی و غنای دوره خواهد شد. روش ایفای نقش در انتقال مفاهیم، و روش آموختن با انجام دادن (Learning by Doing) می تواند بسیار مفید باشد. همین طور تلفیقی از روش های دانشجو محوری و استاد محوری با توجه به استراتژی های جدید آموزشی موثر خواهد بود.

* ۱۰- شرایط و نحوه پذیرش دانشجو :

بر اساس آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی کشور صورت خواهد پذیرفت.

دارندگان مدارک دکتری عمومی پزشکی، دکتری عمومی دندانپزشکی، دکتری عمومی داروسازی، دکتری حرفه ای علوم آزمایشگاهی، دکتری دامپزشکی و یا کارشناسی ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، اقتصاد بهداشت (تمام گرایشها)، اپیدمیولوژی، بهداشت محیط، بهداشت حرفه ای، آموزش بهداشت، MBA و مدیریت اجرایی می توانند داوطلب شرکت در آزمون شوند.

- مواد امتحانی و ضرایب آن به شرح زیر می باشد:

نام درس	ضریب
رفتار سازمانی	۱
نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی	۳
برنامه ریزی راهبردی	۱
مدیریت مالی و بودجه	۱
اقتصاد بهداشت	۲
اپیدمیولوژی و روش تحقیق	۲
جمع	۱۰

* جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرائب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (Ph.D) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

۱۱ - رشته های مشابه در داخل کشور:

ندارد.

۱۲ - سابقه این رشته در خارج از کشور:

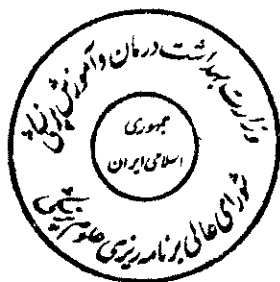
این رشته در دانشگاه های متعددی در آمریکای شمالی، انگلستان، دیگر کشورهای اروپائی و بعضی دیگر کشورها ارائه می گردد. به عنوان نمونه دانشگاه های کالیفرنیا، کانزاس، اورگون، تگزاس، یورک، ماساچوست، سیدنی، پروویدنس، اموری، ایندیانا، فلوریدا، هاروارد، تورنتو، جانز هاپکینز، لندن، منچستر، شفیلد، مانیتوبا، آلبرتا سال ها است به تدریس این رشته می پردازند.

۱۳ - شرایط مورد نیاز برای راه اندازی رشته :

براساس ضوابط و شرایط شورای گسترش وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی می باشد.

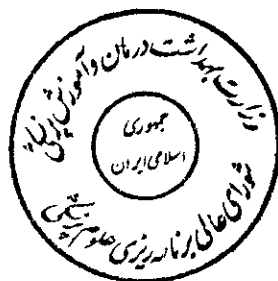
۱۴ - موارد دیگر:

ندارد.

فصل دوم

مشخصات دوره برنامه آموزشی دکتری تخصصی (Ph.D.)
رشته سیاستگذاری سلامت

مشخصات دوره:

نام دوره:

دوره دکتری تخصصی سیاستگذاری سلامت (Ph.D.) Health Policy

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

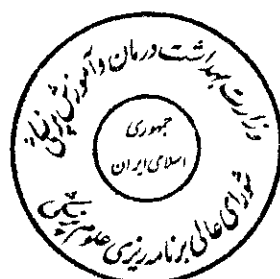
مطابق آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد کل واحد های درس:

-تعداد کل واحد های درسی این دوره ۴۸ واحد شامل ۲۴ واحد دروس اختصاصی اجباری، ۴ واحد دروس اختصاصی اختیاری و ۲۰ واحد پایان نامه می باشد.

نوع واحد	تعداد واحد
واحد های اختصاصی اجباری (core)	۲۴
واحدهای اختصاصی اختیاری (non core)	۴
واحد های پایان نامه	۲۰

- درضمن دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تاییدشورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

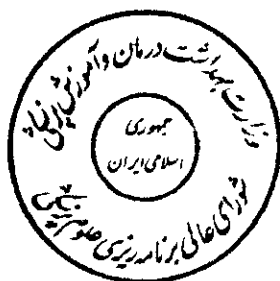

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی دکتری تخصصی (Ph.D.) سیاستگذاری سلامت:

پیشنیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع		
-	۱۷	۹	۲۶	۰/۵	۰/۵	۱	سیستمهای اطلاع رسانی پزشکی *	۰۱
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	تئوری های سازمان و مدیریت	۰۲
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	اقتصاد سلامت	۰۳
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	نظام اطلاعات در مدیریت سلامت	۰۴
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	روش های پژوهش در نظام سلامت	۰۵
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	مدیریت منابع انسانی در سلامت	۰۶
-	-	۱۷	۱۷	-	۱	۱	اصول و مبانی علم سیاست	۰۷
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	زبان تخصصی	۰۸
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	آمار پیشرفته در مدیریت	۰۹
۱۶							جمع	

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می باشد.

جدول ب) دروس اختصاصی - اجباری (Core) دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سیاستگذاری سلامت:

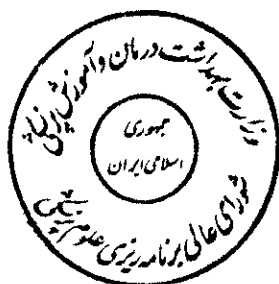
پیشنیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع		
۰.۳	-	۵۱	۵۱	-	۳	۳	تامین منابع مالی و بیمه سلامت	۱۰
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	موازن اخلاقی، حقوقی و اصول قانونگذاری در بهداشت و درمان	۱۱
۰.۳	۳۴	۳۴	۶۸	۱	۲	۳	ارزشیابی اقتصادی خدمات بهداشتی و درمانی	۱۲
۰.۵	۳۴	۳۴	۶۸	۱	۲	۳	عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت	۱۳
۰.۵	۳۴	۳۴	۶۸	۱	۲	۳	روش های پژوهشی پیمایشی و کیفی	۱۴
۰.۷	۳۴	۱۷	۵۱	۱	۱	۲	سمینار سیاستگذاری در نظام سلامت	۱۵
۰.۲	۳۴	۳۴	۶۸	۱	۲	۳	مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک در نظام سلامت	۱۶
۱۴-۰.۷	۳۴	۳۴	۶۸	۱	۲	۳	تحلیل سیاست های بهداشتی و درمانی	۱۷
-	-	۳۴	۳۴	-	۲	۲	بهداشت و درمان بین الملل	۱۸
						۲۰	پایان نامه	۱۹
۴۴							جمع	

جدول ج) دروس اختصاصی - اختیاری (non core) دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سیاستگذاری سلامت:

پیشنیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع		
۱۵	۳۴	۱۷	۵۱	۱	۱	۲	سمینار اصلاحات در بخش سلامت	۲۰
۰۶	۱۷	۲۶	۴۳	۰/۵	۱/۵	۲	خدمات اولیه سلامت و پزشکی خانواده	۲۱
۰۲	۱۷	۲۶	۴۳	۰/۵	۱/۵	۲	تخصیص منابع	۲۲
-	-	۲۴	۲۴	-	۲	۲	جامعه شناسی پزشکی	۲۳
			۸				جمع	

دانشجو موظف است با توجه به موضوع پایان نامه، نظراستاد راهنما و تایید گروه آموزشی تعداد ۴ واحد از دروس اختصاصی اختیاری را بگذراند.

فصل سوم

مشخصات دروس برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی رشته سیاستگذاری سلامت (Ph.D.)

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هر یک را بداند، با سیستم عامل و ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

۲- کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

*آشنایی با اینترنت:

۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.

۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.

۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.

۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, latest edition

2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al, latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس : تئوریهای سازمان و مدیریت

کد درس : ۰۲

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی:

توانمند سازی دانشجو در زمینه شناخت و بررسی تطبیقی تئوریهای مدیریت در عرصه های نظری و عملی، کسب مهارت لازم در کاربرد شیوه ها و تکنیکهای پیشرفته سازمان مدیریت، همچنین ارتقاء دانش و قدرت تحلیل دانشجو در ارزیابی نقادانه مهارت های مدیریتی و رهبری در اداره کار آمد سازمانهای اقتصادی و اجتماعی با تأکید بر ظرفیت های بومی و ملی و نظام ارزشی و فرهنگ جامعه .

سر فصل های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

بخش اول : تاریخچه و کلیات مدیریت

۱ - سیر تکوینی مکاتب و نظریه های سازمان و مدیریت

۲ - نقد و بررسی مقایسه ای مکاتب مدیریت، ظرفیت ها و محدودیت ها

بخش دوم : اصول و مبانی مدیریت

• برنامه ریزی و تصمیم گیری :

- برنامه ریزی، انواع برنامه ریزی

- روش ها و تکنیکهای برنامه ریزی

- فرایند برنامه ریزی

- اصول و مبانی و فرایند تصمیم گیری

- شیوه های تصمیم گیری، تحلیل ظرفیت ها و محدودیت ها

• سازماندهی :

- مبانی سازماندهی

- طراحی فرایندهای کار

- اصول و مبانی طراحی ساختار و الگوهای سازمانی

- ظرفیت ها و محدودیت های الگوهای سازمانی

- نقش محیط و فرهنگ بر سازمان

- اصول و مبانی تفویض اختیار و عدم تمرکز

• اصول و مبانی هماهنگی:

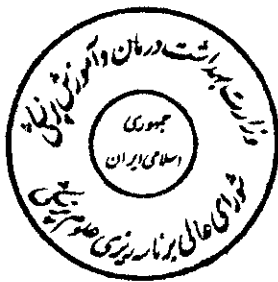
- تبیین ضرورتها و موانع ایجاد هماهنگی

- شیوه های هماهنگی و انتخاب روشهای مناسب و کار آمد

• ارتباطات :

- تحلیل فرایند و شبکه ارتباطات در سازمان

- موانع ارتباطات و ریشه یابی آنها

- اصلاح و بهبود ارتباطات موثر در گروهها و سازمان

• **هدایت و انگیزش نیروی انسانی :**

- تحلیل مقایسه ای تئوریهای انگیزش

- کاربرد تئوری های انگیزش در تعالی سازمان

• **رهبری :**

- تبیین شیوه های رهبری

- تحلیل مقایسه ای سبکها و مدل های رهبری، ظرفیت ها و محدودیت ها

• **نظارت و کنترل :**

- تحلیل فرایند نظارت و کنترل

- بستر سازی لازم برای نظارت و کنترل

- روشها و ابزارهای کنترل، ظرفیت ها و محدودیت ها

بخش سوم : چالشهای مدیریت در عرصه های سازمان و مدیریت

- بهبود سازمان و مدیریت تغییر

- مدیریت تعارض

- مدیریت فرایند و بهبود کیفیت

- مدیریت بحران و کنترل های راهبردی

- مدیریت توسعه

- مدیریت و جهانی شدن

منابع درس :

۱- استونر، جیمزای . اف و دیگران . مدیریت . جلد اول و دوم، آخرین انتشار

۲- رضائیان، علی . مبانی سازمان و مدیریت ، آخرین انتشار

۳- الوانی، سید مهدی . مدیریت عمومی، آخرین انتشار

4 - Griffin W.Ricky Management U.S.A Houghton Mifflin Company. Latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

فعالیت و مشارکت در کلاس ۳۰٪، امتحان کتبی پایان ترم ۷۰٪

نام درس: اقتصاد سلامت

کد درس: ۰۳

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی:

هدف اصلی این درس معرفی مفاهیم پایه و اساسی اقتصاد و نقشی که این مفاهیم در درک نظام سلامت در سطوح مختلف دارد است. همچنین این درس به معرفی روش‌هایی می‌پردازد که با کمک آنها می‌توان از مفاهیم اقتصادی در اداره و اصلاح نظام سلامت استفاده کرد.

سرفصل‌های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- معرفی اقتصاد بهداشت
- تفاوت مفاهیم هزینه اقتصادی با مفاهیم مالی و حسابداری
- عرضه و تقاضا برای سلامت
- مفاهیم و تئوری‌های کشش
- رابطه agency، تقاضای القایی، مخاطره اخلاقی
- کارآمدی در خدمات بهداشت و درمان
- بازارها، شبه‌بازارها و بازارهای مدیریت‌شده سلامت
- مراقبت مدیریت‌شده (managed care)
- نارسایی بازار
- مفاهیم برابری و عدالت
- روش‌های پرداخت و انگیزه‌ها
- تامین مالی نظام سلامت
- بیمه‌ها، تامین اجتماعی و تامین از بودجه عمومی
- روش‌ها و مدل‌های تخصیص منابع
- سطح‌بندی نظام سلامت
- اولویت‌بندی نیازهای نظام‌های سلامت
- مشکلات اقتصاد بهداشت

منابع درس:

1. Folland, S; Goodman, AC; Stano, M. The economics of health and health care. Pearson Prentice Hall: New Jersey. latest edition
2. McPake, B; Kumaranayake, L; Normand, C. Health economics: an international perspective. Routledge: London. latest edition
3. Fuchs VR (2000). The future of health economics. *Journal of Health Economics*, 19, 141-157.

۴- سوفی ویتز و همکاران. اقتصاد بهداشت برای کشور های در حال توسعه. آخرین انتشار

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارایه در کلاس ۳۰٪، امتحان پایانی ۷۰٪.

نام درس : نظام اطلاعات در مدیریت سلامت

کد درس: ۰۴

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس :

معرفی انواع سیستم های اطلاعات بهداشتی درمانی، زیر ساخت های اجرایی سیستم بصورت ماشینی، مدیریت نظام اطلاعات سلامت و سیاستگذاری اصلاح و توسعه نظام اطلاعاتی در مدیریت سلامت فراگیران پس از اتمام این درس قادر خواهند بود نظام اطلاعات سلامت را در کلیه سطوح اعم از مراکز بهداشتی درمانی، دانشگاهها و وزارت متبوع شناسائی نموده، با در نظر گرفتن مشکلات جهت اصلاح، بهینه سازی و توسعه نظام اطلاعات دستی و ماشینی در مدیریت سلامت اقدام نمایند.

سر فصلهای اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- عناصر داده ای مربوط به نظام مراقبت
- منابع اطلاعات بهداشتی
- انبارهای اطلاعات بهداشتی
- شبکه های اطلاعات بهداشتی
- مدل های معماری اطلاعات Information Architecture
- مستند سازی، کد بندی و استانداردهای طبقه بندی اطلاعات با تاکید بر مفاهیمی
- مدیریت کیفیت داده ها
- استانداردهای نظام اطلاعات سلامت
- سیستم های پشتیبان تصمیم گیری و سیستم های پشتیبان تصمیمات بالینی
- سیستم های اطلاعات سلامت و سیستم های اطلاعات بیمارستانی و مدل های تبادل اطلاعات در مدیریت سلامت
- مدیریت داده های بهداشتی، مدیریت اطلاعات بهداشتی (HIM)، مدیریت منابع اطلاعات بهداشتی (HIRM)
- اشکالات سیستم های اطلاعات در مدیریت سلامت، اصلاح و بهینه سازی و سیاستگذاری در توسعه سیستمهای اطلاعات و مدیریت سلامت .

منابع درس :

1. Information Management in Healthcare (latest edition)
2. Health Information Management (latest edition)
3. Computerizing Healthcare Information(latest edition)
4. Strategies and Technologies for Healthcare Information(latest edition)

۵. آخرین اطلاعات موجود در خصوص موضوع از طریق اینترنت

شیوه ارزیابی دانشجوی:

گزارش کتبی ۴۰٪، آزمون پایانی ۶۰٪

نام درس : روش های پژوهش در نظام سلامت

کد درس: ۰۵

پیش نیاز : ندارد

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس :

معرفی انواع روشهای پژوهشی که بطور معمول در نظام سلامت استفاده می گردد و آشنا نمودن دانشجویان با کار برد، طراحی و انجام این پژوهشها و نحوه ارزیابی منتقدانه آنها به منظور پاسخگوئی به انواع مختلف سؤالات پژوهشی. این واحد درسی روشهای پژوهشی شایع در نظام سلامت را بطور خلاصه معرفی نموده که بعضی از آنها بعداً در قالب دروس اصلی به طور مفصل تر ارائه خواهد گردید.

سرفصل های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- تعریف پژوهش، معرفی انواع روشهای پژوهشی
- نحوه بیان مسئله و طرح سؤال پژوهشی
- نوشتن طرح پژوهشی ، pilot کردن پروژه پژوهشی
- ارزیابی منتقدانه مطالعات پژوهشی
- اعتبار و روایی
- بررسی مقطعی (cross sectional)، مطالعه بوم شناختی (ecological study)
- مطالعه شیوع و بروز، مطالعه مورد / شاهد، مطالعه هم گروهی
- مطالعه مداخله ای (interventional)، کارآزمایی بالینی (clinical trial)، مطالعه تصادفی شده (randomized controlled trial)
- مطالعه نیم مداخله ای (quasi experimental)
- مطالعه قبل / بعد (before – after)
- مطالعه سری های زمانی (time series)
- مطالعه پیمایشی (survey)
- مطالعه کیفی (qualitative study)
- مطالعه مروری سیستماتیک (systematic review)

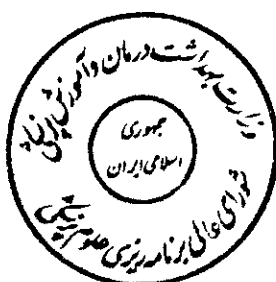
منابع درس:

1. Gordis L. Principles of Epidemiology. Elsevier Saunders, latest edition.
2. Bowling A and Ebrahim S (eds). Handbook of health research methods Open University Press, latest edition
3. Black N, Brazier J, Fitzpatrick R and Reeve B (eds) Health services research methods: A guide to best practice London: BMJ Publishing, latest edition
4. Allen P, Black N, Clarke A, Fulop N, Anderson, S (eds) Studying the organisation and delivery of health services: A reader London: Routledge, latest edition
5. Greenhalgh T. How to read a paper. The basics of evidence based medicine) London: Blackwell Publishing, latest edition
6. Cook TD, Campbell DT. Quasi-experimentation: design and analysis issues for field settings. Chicago, Rand McNally latest edition.

7. Shadish WR, Cook TD, Campbell DT. Experimental and Quasi-Experimental Designs for Generalized Causal Inference. Houghton Mifflin, Boston latest edition.
8. Fulop N, Allen P, Clarke A, Black N Studying the organisation and delivery of health services: research methods. London, Routledge, latest edition.
9. Pope K, Mays N. Qualitative research in health care. London: Blackwell Publishing, latest edition
10. Khan KS, ter Riet G, Glanville J, Sowden AJ, Kleijnen J (latest edition) Undertaking Systematic Reviews of Research on Effectiveness CRD's Guidance for those Carrying Out for Commissioning Reviews. CRD Report No. 4. University of York, Centre for Reviews and Dissemination. <http://www.york.ac.uk/inst/crd/report4.htm>.
11. Higgins JPT, Green S, editors. Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions. (latest edition) <http://www.cochrane.org/resources/handbook/hbook.htm>

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی منتقدانه یک مطالعه مداخله ای ۳۰٪
- نوشتن یک طرح پژوهشی برای یک مطالعه نیم مداخله ای ۳۰٪
- امتحان پایان دوره ۴۰٪

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

استفاده منطقی و آگاهانه از روش‌های مدیریت منابع انسانی نقش مهمی در استفاده بهینه از منابع محدود نیروی انسانی، ارتقای پیامدهای ارائه خدمات سلامتی و بهبود کیفیت زندگی کاری نیروی انسانی دارد. مدل‌های مختلف مدیریت منابع انسانی لزوماً منجر به دستیابی به هدف‌های مورد نظر نمی‌شوند. روشی که در یک نظام سلامت مفید است ممکن است در نظام دیگری نتایج نامطلوب به دست ندهد. از این رو شناخت عمیق ضعف‌ها و قوت‌های این روش‌ها در اداره نظام‌های سلامت حیاتی است. هدف از درس افزایش دانش، آگاهی، درک شواهد تحلیلی، ادراک فنی و قدرت تحلیل دانشجویان در زمینه مدیریت نیروی انسانی در بخش سلامت است.

سرفصل‌های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- جایگاه مدیریت منابع انسانی در بهداشت و درمان
- مبانی حقوقی و قانونی مدیریت منابع انسانی
- تغییرات اجتماعی و سازمانی در مدیریت منابع حقوقی و قانونی
- برنامه‌ریزی برای منابع انسانی
- توزیع عادلانه نیروی انسانی
- روش‌های انتخاب، استخدام و انتصاب
- استخدام رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی، طرحی، مامور ...
- مدیریت دانشگران (knowledge workers) مانند اعضای هیات علمی
- تعریف و برنامه‌ریزی حقوق و مزایا برای کارکنان
- تعدیل نیرو، انتقال، اخراج، بازخرید، فرار مغزها
- آموزش و بازآموزی نیروی انسانی
- ارزیابی عملکرد نیروی انسانی، رسیدگی به تخلفات
- ارتقای شغلی، تغییر رده
- ردیف‌های شغلی، تشکیلات سازمانی، ترکیب مهارتی
- کیفیت زندگی کاری
- ارتباط بخش‌های مختلف نیروی انسانی با یکدیگر (مثلاً پزشک با پرستار، مدیر ...)
- نقش نیروی انسانی بخش خصوصی و نیمه‌خصوصی
- ارتباط با سازمان‌های صنفی
- مدیریت نیروی انسانی در آینده

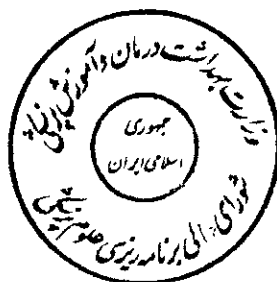
منابع درس:

1. Fottler , M.D, Hernandez , S.P., & Ioiner, C. L . Strategic Management of human resources in health services organizations. N.W York: John Wiley & Sons, latest edition.
2. Narasimhan V, Brown H, Pablos-Mendez A et al (2004). Responding to the global human resources crisis. *Lancet*, 363, 1469-1472.

۳. مدیریت استراتژیک منابع انسانی (ترجمه). آخرین انتشار.

شیوه ارزیابی دانشجو:

آزمون کتبی ۴۰٪، گزارش منتقدانه از یکی از روش‌های مدیریت نیروی انسانی در بخش سلامت ۴۰٪، فعالیت کلاسی ۲۰٪

نام درس : اصول و مبانی علم سیاست

پیشنیاز : ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۷

هدف کلی:

معرفی ماهیت، اصول و قلمرو علم سیاست، عملکردها و ساختارهای گوناگون سیاسی و شناخت پویائی این رشته همزمان با دگرگونی های سیاسی و اجتماعی

سر فصلهای اصلی درس (۱۷ ساعت نظری):

۱. مفاهیم سیاست و سیاست گذاری، ماهیت علم سیاست
۲. تعاریف عمده ی علم سیاست از دیدگاه مکاتب مختلف
۳. علم سیاست و قدرت
۴. انواع نظامهای سیاسی
۵. تحولات سیاسی
۶. بازیگران عرصه سیاست
۷. نهادهای بین المللی
۸. رابطه سیاست نظری و سیاست عملی
۹. اشکال سیاستگذاری، اهداف و مراحل سیاستگذاری عمومی
۱۰. عوامل موثر بر سیاستگذاری
۱۱. روال قانون گذاری در کشور
۱۲. سیاستگذاری عمومی در نظام سلامت
۱۳. رابطه دین با سیاست در مکاتب مختلف
۱۴. رابطه ی علم سیاست با سایر علوم، مدیریت و سیاست، قلمرو علم سیاست
۱۵. دولت (مفاهیم دولت، کشور، حکومت، عناصر متشکله ی دولت، اشکال حکومت، پیوستگی و تفکیک قوا) زور و مشروعیت

منابع درس:

۱. مبانی علم سیاست. عبدالرحمن عالم، آخرین انتشار.
۲. اصول علم سیاست. موریس دو ورژه، آخرین انتشار.
۳. مقدمه ای بر علم سیاست. استیون تانسی، آخرین انتشار.
۴. مدیریت سیاسی و خط مشی دولتی، سید علی اصغر کاظمی، آخرین انتشار.
۵. تصمیم گیری و تعیین خط مشی دولتی. سید مهدی الوانی، آخرین انتشار.
۶. تجربه و تحلیل جدید سیاست. رابرت دال، آخرین انتشار.
۷. نظریه های سیاست مقایسه ای. رونالد چیلکوت، آخرین انتشار.
۸. سیاست گذاری عمومی. ترجمه حمیدرضا ملک محمدی، آخرین انتشار.

۹. آموزش دانش سیاسی. حسین بشیریه، آخرین انتشار.
۱۰. توسعه یعنی آزادی. آمارتیاسن، آخرین انتشار.
۱۱. مدل‌های دموکراسی. دیوید هلد، آخرین انتشار.
۱۲. نظریه‌های انقلاب. استنانفورد کوهن، آخرین انتشار.
۱۳. حکومت مقایسه‌ای. ژان بلاندل، آخرین انتشار.
۱۴. ساختارهای قدرت: درآمدی بر علم سیاست، آخرین انتشار.
۱۵. نظریه‌های دولت. اندرو ونیست، آخرین انتشار.

16. L. lipson: the Great Issues of Politics. Prentice Hall. latest edition
17. G. sartori: Partics and Party System. Cambridge. latest edition
18. J. Anderson. Public Policy marking: an introduction. Boston. Houghton Mifflin. latest edition
19. C. jones an introduction to the study of public policy. Belmond. Wadsworth. Publishing. latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

حضور و فعالیت‌های کلاسی ۳۰٪، مطالعه موردی ۳۰٪، امتحان پایان ترم ۴۰٪

کد درس: ۰۸

نام درس: زبان تخصصی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

- خواندن و درک متون پیشرفته در زمینه مدیریت و سیاستگذاری بهداشت، ترجمه مقالات مربوط از انگلیسی به فارسی
- مروری بر دستور و نگارش زبان انگلیسی
- بررسی استراتژی های (ترفندهای) خواندن و درک مطلب
- آشنایی با فنون ترجمه مقالات علمی

منابع درس:

1. Robins S. Leonard, Litman J Theodor, Health Politics and Policy, Delmar Publishers, Albany, latest edition.
2. Altenstetter, Christa, Bjokman, Health Policy Reform National Variations and Globalization, Macmillan Press, latest edition.
3. Well, Ann, Owen, Health Policy, Routledge, latest edition.

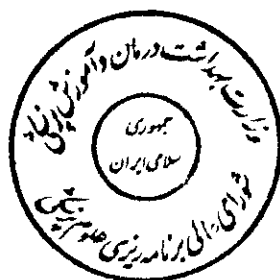
شیوه ارزیابی دانشجو:

%۴۰

حضور و فعالیت های کلاسی دانشجویان

%۶۰

امتحان پایان ترم

هدف کلی درس:

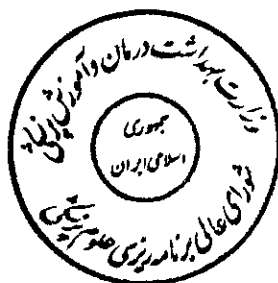
روش‌های آماری جایگاه ویژه‌ای در علم مدیریت، پژوهش‌های مدیریتی و همین‌طور مشاوره‌های مدیریتی دارند. علاوه بر استفاده از روش‌های رایج آماری، در علوم مدیریت و اقتصاد از متدها و روش‌های ویژه‌ای استفاده می‌شوند که توجه خاص می‌طلبند. هدف از این درس معرفی و آموزش این روش‌ها است.

سرفصل‌های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- پایش آماری وقایع مهم
- خطاهای رایج آماری در مدیریت و سیاستگذاری
- نمونه‌گیری نمونه‌های مدیریتی
- ساختارها و تحلیل‌های چندسطحی
- تحلیل آماری فرآیند و کیفیت
- مدل‌های تحلیل سری‌های زمانی
- کاربردهای روش‌های بیزین
- نمودار کنترل آماری G
- نمودار جمع تجمعی Cumulative sum charts
- آستانه‌های هشدار
- تحلیل حدی استوکاستیک Stochastic Frontier Analysis
- تحلیل پوششی داده‌ها Data Envelope Analysis

منابع درس:

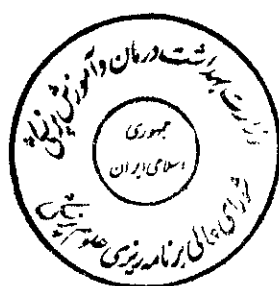
1. Ozcan YA. Quantitative methods in health care management. San Francisco: John Wiley & Sons. latest edition
2. Lilford R, Braunholtz D (1996). The statistical basis of public policy: a paradigm shift is overdue. BMJ 303:603-7.
3. Hornberger J (2001). Introduction to Bayesian Reasoning. International Journal of Technology Assessment in Health Care 17:9-16.
4. Rice N, Leyland A (1996). Multilevel models: application to health data. Journal of Health Services Research and Policy 1:154-64.
5. Benneyan JC, Lloyd RC, Plsek PE (2003). Statistical process control as a tool for research and healthcare improvement. Quality and Safety in Health Care 12:458-64.

6. Greene W (2004). Distinguishing between heterogeneity and inefficiency: stochastic frontier analysis of the World Health Organization's panel data on national health care systems. Health Economics 13:959-80
7. Masiye (2007). Investigating health system performance: An application of data envelopment analysis to Zambian hospitals. BMC Health Services Research 7: 58 doi:10.1186/1472-6963-7-58

شیوه ارزیابی دانشجو:

آزمون کتبی ۶۰٪، نقد مقاله منتخب ۴۰٪

نام درس: تامین منابع مالی و بیمه سلامت

کد درس: ۱۰

پیش‌نیاز: اقتصاد سلامت (۰۳)

تعداد واحد: ۳

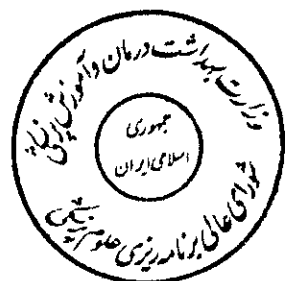
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

تامین هزینه های روزافزون اداره نظام های سلامت و ارائه خدمات مورد نیاز جامعه از معضلات اصلی نظام های سلامت در دنیای امروز است. کشورهای مختلف دنیا بسته به مقتضیات فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خود روش های متنوعی را برای تامین منابع مالی مورد نیاز به کار می برند. گرچه تجربه هر کشور با اقتضائات همان کشور مرتبط است، اما می توان درس های فراوانی از این تجربیات آموخت و احتمالاً در کشور به کار بست. در عین حال نظام سلامت ایران روش های متنوعی را برای تامین مالی به کار می برد که شناخت نقاط قوت و ضعف هر یک از این شیوه ها و روش های اصلاح آنان برای مدیران و تصمیم گیرندگان در نظام سلامت ضرورت دارد. هدف اصلی معرفی و شناخت نقاط قوت و ضعف روش های متنوع تامین مالی در نظام سلامت و شناخت روش هایی که می توان برای اصلاح نظام تامین مالی به کار برد.

سرفصل های اصلی درس (۵۱ ساعت نظری):

- اصول و مبانی تامین مالی نظام های سلامت و بازار سلامت
- تفکیک ارایه کننده و خریدار
- بیمه های اجباری، بیمه های اختیاری و تکمیلی
- بیمه های عمومی، بیمه روستایی، مدارس، گروه های خاص
- توزیع خطر مالی
- نظام های ملی تامین اجتماعی
- تامین مالی از طریق درآمدهای عمومی دولت
- حساب های ملی سلامت
- حساب های پس انداز سلامت
- پرداخت از جیب و پرداخت های غیر رسمی در نظام سلامت
- پرداخت های سرانه
- خصوصی سازی
- برون سپاری
- قراردادهای خرید خدمت
- گروه های مرتبط تشخیصی (DRG) و نظام های مشابه (گلوبال)
- واگذاری اختیار تصمیم گیری به محیط

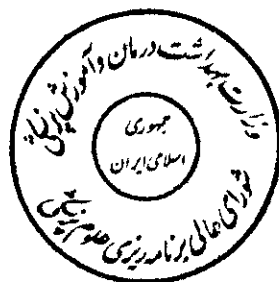

منابع درس :

1. Folland, S; Goodman, AC; Stano, M. The economics of health and health care. Pearson Prentice Hall: New Jersey. latest edition
2. McPake, B; Kumaranayake, L; Normand, C. Health economics: an international perspective. Routledge: London. latest edition
3. Witter S, Ensor T, Jowett M, Thompson R. Health Economics for Developing Countries: A Practical Guide. Macmillan Education. latest edition
4. Hsiao WC (2007). Why is a systemic view of health financing necessary? Health Affairs 26:950-61
5. Ensor T (1999). Developing health insurance in transitional Asia. Social Science and Medicine 48:871-9

شیوه ارزیابی دانشجو:

گزارشی از یک موضوع روز مهم در تامین مالی نظام سلامت کشور ۴۰٪، امتحان کتبی ۳۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

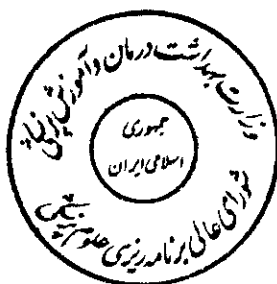
امروزه اهمیت مسایل حقوقی و اخلاقی در اداره نظام‌های سلامت غیرقابل انکار است و گزارش‌های متعددی از سازمان‌های بین‌المللی و نظام‌های سلامت کشورهای دیگر در این زمینه به چاپ رسیده است. در سال‌های اخیر اهمیت موضوع در ایران به خوبی شناخته شده است و اقدامات متعددی در جهت تدوین استانداردهای اخلاقی مورد نظر با توجه به فرهنگ و باورهای جامعه و انتظارات از نظام سلامت، آموزش عمومی این استانداردها و مبانی حقوقی نظام سلامت و اصلاح نظام حقوقی کشور صورت گرفته است. هدف از درس آشنا ساختن دانشجویان با این مبانی و روش‌های استفاده بهینه از آنها در جهت دستیابی به اهداف نظام سلامت است.

سرفصل‌های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- فلسفه اخلاق، نظریه‌ها و مکتب‌های اخلاقی و اخلاق اسلامی
- حقوق و انتظارات بیمار و مشتری
- انتخاب آگاهانه، رضایت، پاسخ به انتظارات
- اخلاق پژوهش
- اخلاق پزشکی پیشرفت‌های نوین
- حق تصمیم‌گیری در نظام سلامت
- جایگاه و نقش کمیته‌های اخلاق پزشکی
- اصطلاحات حقوقی و قانونی
- قانون اساسی و سلامت عمومی
- برنامه‌های درازمدت ملی، بخشی، میان‌بخشی
- قوانین، آیین‌نامه‌ها، روال‌ها و تعهدنامه‌ها و توافق‌نامه‌ها
- قوانین عادی بهداشت و درمان
- مقررات، تخلفات، کیفرها و رسیدگی به شکایات
- اخلاق و حقوق توزیع و تخصیص منابع
- حقوق تجارت خدمات بهداشتی و درمانی
- حقوق روشهای نوین ارایه خدمات (الکترونیک، از راه دور ...)

منابع درس:

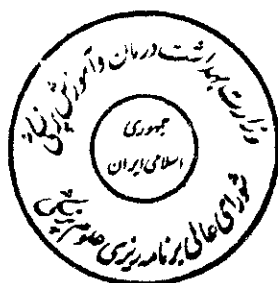
۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. آخرین انتشار
۲. بیانیه هلسینکی و اصلاحات آن. آخرین انتشار
۳. قوانین برنامه‌های توسعه و برنامه‌های بخشی در جمهوری اسلامی ایران. آخرین انتشار

۴. آمارتیا سن، اخلاق و اقتصاد، آخرین انتشار
۵. اخلاق در پژوهش‌های پزشکی، آخرین انتشار
۶. محمدرضا زالی، مبانی نوین ارتباط پزشک و بیمار، آخرین انتشار
7. Williams A (1999). Economics, ethics and the public in health care policy. *International Social Science Journal*, 51, 297-312

شیوه ارزیابی دانشجو:

آزمون کتبی ۶۰٪، آرایه کلاسی ۲۰٪، فعالیت کلاسی ۲۰٪

نام درس: ارزشیابی اقتصادی خدمات بهداشتی و درمانی

کد درس: ۱۲

پیش‌نیاز: اقتصاد سلامت (۰۳)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

هدف کلی درس:

ارزشیابی اقتصادی شامل روش های نوینی است که در بررسی کارآمدی خدمات سلامت و تصمیم سازی ها سیاستگذاران استفاده روزافزونی دارند و در حال حاضر مورد توجه جدی بخش های مختلف نظام سلامت کشور می باشند. هدف نهایی این درس شناخت اصول ارزشیابی اقتصادی و روش های مختلف انجام ارزشیابی اقتصادی خدمات سلامت و استفاده از این روش ها در سیاستگذاری ارایه خدمات سلامت است.

سرفصل های اصلی درس (۶۸ ساعت):

- اقتصاد خرد و ارزشیابی اقتصادی فن آوری های سلامت
- مبانی کارآمدی و انواع آن
- تفاوت ارزشیابی مالی با ارزشیابی اقتصادی
- اهمیت دیدگاه در ارزشیابی اقتصادی
- هزینه فرصت و هزینه حاشیه ای
- شناخت، اندازه گیری و ارزشگذاری هزینه ها
- شناخت، اندازه گیری و ارزشگذاری پیامدها
- اندازه گیری کیفیت و کمیت زندگی
- روش های ارزشیابی اقتصادی
- روش های "هزینه بیماری"، "هزینه-کم سازی" و "هزینه-سود"
- پژوهش های بار بیماری
- پژوهش های هزینه-اثربخشی
- پژوهش های هزینه-کاربری
- تورم و تخفیف دهی
- مدل سازی و کارآزمایی ها در ارزشیابی اقتصادی
- عدم قطعیت و تحلیل حساسیت در ارزشیابی اقتصادی
- ارزیابی منتقدانه پژوهش های ارزشیابی اقتصادی
- استفاده از داده های ارزشیابی اقتصادی (مثلا هزینه بر QALY) در تصمیم سازی های سلامت

منابع درس:

1. Drummond MF, O'Brien BJ, Stoddert GL, Torrance GW. Methods for the economic evaluation of health care programmes. Oxford University Press: Oxford. latest edition
2. Greenhalgh T (1997). How to read a paper: papers that tell you what things cost (economic analyses). BMJ, 315, 596-599.
3. Jefferson T, Demicheti V, Mugford. Elementary economic evaluation in health care. London: BMJ Publishing Group. latest edition
4. Coast J (2004). Is economic evaluation in touch with society's health values? BMJ, 329, 1233-1236.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نقد علمی مقاله منتخب ۴۰٪، تهیه پروتکل انجام یک ارزشیابی اقتصادی ۳۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪.

هدف اصلی درس:

سلامت مقوله‌ای است که بدون عزم ملی، همکاری بین‌بخشی و مشارکت مردمی، دستیابی به اهداف عالی آن تامین نمی‌شود. عوامل تعیین کننده و تاثیرگذار بر سلامت تنها در چارچوب وظایف یک سازمان (از جمله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و حیطه اختیارات آن قرار ندارد، بلکه لازم است نگاهی سلامت محور در همه افراد و تصمیم‌گیرندگان امور جامعه ایجاد شود. به همین منظور در سال‌های اخیر تلاش‌های ارزشمندی برای محوریت بخشیدن به توسعه برای تحقق سلامتی با رویکرد بین‌بخشی و با جلب مشارکت مردمی ایجاد شده است. تلاش شده تا برای این رویکرد چارچوب نظری منطقی و نیز جمع‌پذیر طراحی شود تا بتواند محور اجماع کلیه ذی‌نفعان قرار گیرد. هدف‌های کلی این درس عبارت‌اند از:

- معرفی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و آشنائی با روشهای ارتقاء مؤلفه های سلامت .
- درک صحیح از جایگاه توسعه پایدار در ارتقای پیامدهای سلامتی
- عملی‌سازی مفاهیم بدست آمده در سطح منطقه‌ای با مشارکت سایر نهادهای درگیر توسعه

سرفصل های اصلی درس (۶۸ ساعت):

۱. تعریف سلامتی، عوامل کلی موثر بر سلامت
۲. مولفه های اجتماعی سلامت، تعاریف و اهمیت
۳. اندازه گیری و تفسیر نابرابری در سلامت
۴. اندازه گیری فقر
۵. سیاستگذاری برای کاهش فقر و نابرابری
۶. حمایت‌های اجتماعی
۷. شاخص ها وضعیت اقتصادی اجتماعی خانوارها
۸. مشارکت مالی خانوار در تامین هزینه های سلامتی
۹. برنامه های جهانی برای ارتقای مولفه های سلامت
۱۰. تجربه های جهانی برای ارتقای وضعیت عوامل اجتماعی
۱۱. ارایه سناریوی عینی تاثیر سلامت و توسعه اقتصادی اجتماعی بر یکدیگر در سطح منطقه‌ای (مثال توسعه و مالاریا)
۱۲. سرمایه اجتماعی، مفاهیم و ارتباط با سلامتی
۱۳. ساختار اجتماعی و تاثیر بر سلامت
۱۴. رشد کودک در مراحل اولیه زندگی، اولویت وضعیت سلامت عمومی، نظام سلامت، وضعیت اشتغال، جهانی شدن، شهرنشینی، رانده شدگان اجتماعی، منابع مالی
۱۵. محیط اجتماعی، رفتارهای ناسالم، تغذیه و عاداتهای غذایی، تحصیلات و مسکن

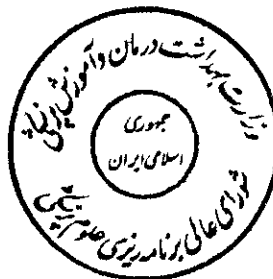
۱۶. برنامه‌های بلندمدت ملی توسعه اقتصادی اجتماعی کشور
۱۷. نقش سازمانها و نهادهای مختلف در ارتقاء وضعیت عوامل اجتماعی
۱۸. تهیه برنامه مداخله ای برای همکاری بین بخشی

منابع درس:

1. Commission on Social Determinants of Health. *Action on the social determinants of health: learning from previous experiences*. Geneva: World Health Organization. latest edition
2. Marmot M and Wilkinson RG. *Social Determinants of Health*. 2nd Oxford: Oxford University Press. latest edition
3. Marmot M, Wilkinson RG (Eds). *Social Determinants of Health*. Oxford: New York. latest edition
Berkman LF, Kawachi I (Eds). *Social Epidemiology*. Oxford: New York. latest edition
4. Gnatkin DR, Wagstaff A, Yasbeck A. *Reaching the poor, with Health, Nutrition, and population services*. The World Bank. Washington, DC. latest edition
5. Marmot M (2006). Health in an unequal world. *Lancet*, 368, 2081-2094

شیوه ارزیابی دانشجو:

نقد علمی مقاله منتخب ۴۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪، امتحان پایان دوره ۳۰٪

نام درس : روشهای پژوهشی پیمایشی و کیفی
پیش نیاز : روشهای پژوهش در نظام سلامت (۰۵)
تعداد واحد: ۳ واحد
نوع واحد : ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

هدف کلی درس :

معرفی مطالعات پژوهشی پیمایشی و کیفی به منظور فهم بهتر ارزش و اهداف این پژوهشها و کاربرد آنها برای پاسخگویی به انواع سؤالات پژوهشی بدست آوردن و تقویت دانش و مهارتهای علمی مورد نیاز به منظور طراحی، انجام و ارزیابی منتقدانه پژوهشهای پیمایشی و کیفی با استفاده از تکنیکهای مختلف جمع آوری و ترکیب (آنالیز) داده ها.

سرفصل های اصلی درس (۶۸ ساعت):

- انواع مطالعات پژوهشی، معرفی مطالعه پژوهشی پیمایشی
- سؤالات پژوهشی متناسب با روش پژوهش پیمایشی
- طراحی مطالعه، نوشتن طرح پژوهشی و pilot کردن پروژه پژوهش پیمایشی
- استراتژیهای نمونه گیری
- تکنیکهای جمع آوری داده ها
- طراحی پرسشنامه
- میزان پاسخ (response rate)
- اعتبار و روایی، مفهوم پایایی
- بررسی خطاهای موجود در داده ها و روش کاهش آنها
- تکنیکهای ترکیب و آنالیز داده ها
- معرفی مطالعه پژوهشی کیفی، ریشه و خاستگاه مطالعات پژوهشی کیفی
- تفاوت مطالعات پژوهشی پیمایشی و کیفی
- طراحی مطالعه پژوهشی کیفی
- تکنیکهای جمع آوری داده ها در مطالعات پژوهشی کیفی
- مشاهده، مصاحبه، گروه متمرکز
- تکنیکهای ترکیب و آنالیز داده ها در مطالعات پژوهشی کیفی
- ترکیب روشهای پژوهشی پیمایشی و کیفی
- ارزیابی منتقدانه مطالعات پژوهشی پیمایشی و کیفی
- مسائل اخلاقی در مطالعات پژوهشی پیمایشی و کیفی

منابع درس :

1. Bowling A and Ebrahim S (Eds). *Handbook of health research methods* Open University Press, latest edition
2. Pope K, Mays N. *Qualitative research in health care* (, latest edition) London: Blackwell Publishing, latest edition
3. Black N, Brazier J, Fitzpatrick R and Reeve B (eds) *Health services research methods: A guide to best practice* London: BMJ Publishing, latest edition
4. Allen P, Black N, Clarke A, Fulop N, Anderson, S (eds) *Studying the organisation and delivery of health services: A reader* London: Routledge, latest edition
5. Bernard, H. Russe *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Lanham, MD: Altamira. latest edition
6. Creswell, J.W. *Research Design: Qualitative and Quantitative Approaches*: London: Sage latest edition
7. Hammersley, M. and Atkinson, P. *Ethnography: Principles in Practice*, London: Routledge. latest edition
8. Mislner, E.G *Research Interviewing: Context and narrative*, Cambridge: Harvard University Press. latest edition
9. Murphy, E. Dingwall, R. Greatbatch, D, Parker, S. and Watson, P. (1998) *Qualitative Research methods in health technology assessment: a review of the literature*, Health Technology Assessment, 2(16)

شیوه ارزیابی دانشجو:

- ارزیابی منتقدانه یک مقاله کیفی ۳۰٪، نوشتن یک طرح پژوهشی پیمایشی ۴۰٪، امتحان پایان دوره ۳۰٪

نام درس : سمینار سیاستگذاری در نظام سلامت

کد درس: ۱۵

پیشنیاز : اصول و مبانی علم سیاست (۰۷)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد : ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

هدف کلی درس :

سیاستگذاری صحیح در نظام سلامت نیازمند توجه به جنبه های متعددی است که اکثر آنها در قالب دروس دیگر اختصاصی ارائه شده اند. این درس فرصتی فراهم خواهد آورد تا موضوعات متعدد دیگری که اختصاص یک درس به آنها امکان پذیر نیست بویژه موضوعات روز نظام سلامت کشور نیز پوشش داده شوند. اهداف کلی این درس عبارتند از:

- معرفی اصطلاحات و مفاهیم مربوط به سیاستها و سیاستگذاری در امور بهداشتی و درمانی و آشنائی با ابزارهای کاربردی اجرای این سیاستها.

- آشنائی با نحوه و تحلیل سیاستگذاری در نظام سلامت ایران و نقش احزاب سازمانها و نهادهای مدنی و سیاسی بر آن. (مباحث مربوط به اصلاحات در نظام سلامت در قالب یک درس جداگانه ارائه خواهد شد).

سر فصل های اصلی درس (۵۱ ساعت):

- سیاستگذاری در نظام های بهداشتی و درمانی جهان
- ساختار نظام سلامت ایران و سیاستگذاری عمومی آن
- سیر تحول تاریخی سیاستگذاری در نظام سلامت کشور (نگرش های سیاسی گذشته تا کنون)
- نقش احزاب و نهادهای مدنی و سیاسی بر سیاستگذاری بهداشت و درمان
- نقش سازمانهای خارجی و داخلی بر سیاستگذاری بهداشت و درمان
- نقش نهادهای بین المللی
- جایگاه و نقش هیات امانا
- نقش شوراهای سیاستگذاری و اداری (شورای عالی بیمه و ...)
- سیاستگذاری و برنامه ریزی توسعه در نظام سلامت ایران
- سیاستگذاری پیش در آمد برنامه توسعه بهداشت و درمان
- سیاست ها و راهبرد های پیش برنده و باز دارنده توسعه بهداشت کشورها
- سیاستگذاری در زمینه کیفیت مراقبت های بهداشتی و درمانی
- سیاستگذاری در توسعه منابع مالی بخش سلامت
- سیاستگذاری در توسعه منابع انسانی بخش سلامت
- سیاستگذاری در بهره گیری از تکنولوژی در بخش سلامت
- سیاستگذاری در زمینه جلوگیری از اتفاقات ناخواسته و خطاها در بخش بهداشت و درمان
- رشد اقتصادی و بهداشت و درمان
- سیاست های اقتصادی در نظام سلامت کشور

- معرفی و تحلیل برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، چشم انداز، سیاستهای کلی، برنامه های ۵ ساله، برنامه های بخشی و بین بخشی
 - نقد و تحلیل سیاستگذاری های دولت در بخش های مختلف بهداشت و درمان (بیمه همگانی ...)
 - سیاستگذاری در بخش های مختلف بهداشت و درمان در مراکز استانها
- لازم است در این سمینار به مثال های روز در سیاستگذاری سلامت کشور اشاره شود و به نقد و تحلیل آنها پرداخته شود. بنابراین با نظر استاد می توان مثال های مهم روز را مورد استفاده قرار داد.

منابع درس:

با توجه به ماهیت این درس، منابع ثابتی قادر به پوشش تمامی جنبه های آن نمی باشد. بنابراین منابع درس با نظر استاد انتخاب خواهند شد. در عین حال منابع زیر سودمند می باشند:

۱. هاشمی، سید محمد، از سیاست گذاری تا سیاست گذاری، آخرین انتشار
۲. دورورژه، موریس، جامعه شناسی سیاسی، آخرین انتشار
۳. الیس، گراهام تی، شیوه های تصمیم گیری در سیاست خارجی، آخرین انتشار
4. Buse K, Mays N, Walt G. Making health policy. London: Open University. latest edition
5. Zdeblick, Barrera, J. Gray, Hart, Frank M. J. Lafasto, Carl E. Larson , A.a. Rodriguez, Stroobant , Evidence Based Healthcare : How to Make Health policy and Management Decisions, WB Saunders, latest edition
6. Brain Salter, the Politice of Change in the Health Service. latest edition
7. Bolenhiman, S. Thomas, "Understanding Heath Policy .latest edition
8. Manson, J. Diana , "Policy and Politics in Health Care" , latest edition
9. Shortel Stephon , Employing Health Policy, & Management" latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

نقد و تحلیل یک سیاستگذاری مهم در نظام سلامت کشور ۴۰٪، امتحان کتبی ۳۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪

هدف کلی درس:

- معرفی مفهوم تفکر استراتژیک، مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک، اجزا و ابزارهای مرتبط برای طراحی یک برنامه استراتژیک، شناخت محیط پیرامون سازمان و نحوه مقابله سازمان ها با شرایط ناخواسته
- بدست آوردن دانش و مهارت علمی مورد نیاز جهت طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه استراتژیک

سرفصل های اصلی درس (۶۸ ساعت):

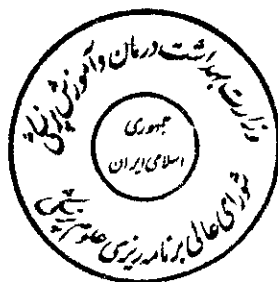
- تاریخچه مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک
 - اهمیت و منافع برنامه ریزی استراتژیک
 - مفاهیم و اصطلاحات مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک
 - مدیریت استراتژیک و مدیریت جامع کیفیت
 - برنامه ریزی بازاریابی و تصمیم گیری
 - اصول برنامه ریزی، انواع برنامه ریزی، مراحل و اجزا برنامه ریزی استراتژیک
 - مطالعه تطبیقی مدل های مختلف برنامه ریزی استراتژیک
 - فرایند تدوین استراتژی و انواع استراتژی ها
 - انواع روش های انتخاب استراتژی، فاکتور های موثر بر انتخاب استراتژی
 - مفاهیم و تکنیک های تحلیل استراتژیک
 - ارزیابی محیط داخل و خارج سازمانی و مشخص ساختن نقاط فرصت، تهدید و نقاط ضعف و قوت سازمان
 - نحوه تدوین بیانیه مأموریت دورنما، اهداف و ارزش های سازمانی
 - روندها و اتفاقات جاری در سازمانهای بهداشتی و درمانی کشور (روشهای عقد قرار داد، بیمار یابی، قرار داد با سازمانهای بیمه گر و ...)
 - شاخص های مناسب برای سنجش عملکرد، نحوه پیشرفت برنامه
 - ارزیابی، پایش و کنترل
 - نحوه تدوین برنامه عملیاتی برای اجرا نمودن برنامه استراتژیک
 - آینده پژوهی
 - آینده نگاری
 - پیش بینی و برنامه ریزی آینده
- (جهت کاربردی کردن و استفاده بیشتر از این درس سعی شود با نظر استاد مباحث محتوایی و مثال های روز در زمینه مدیریت و برنامه ریزی استراتژیک در سازمانهای بهداشتی و درمانی ایران و دنیا مورد اشاره و بررسی قرار گرفته و به نقد و تحلیل آنها پرداخته شود.)

منابع درس :

1. Bryson, J.M.). Strategic planning for public and nonprofit organizations, San Francisco: Jossey-Bass. latest edition
۲. برایسون، جان ام « فرایند برنامه ریزی استراتژیک برای سازمان های دولتی و غیر انتفاعی. آخرین انتشار
3. Fred, R.D., Strategic Management, Macmillan Publishing Company, New York, NY. latest edition
۴. فرد، آر دیوید مدیریت استراتژیک، آخرین انتشار
5. Duncan, W.Jack. Ginter, Peter M. Swayne, Linada E. Stategic Management of Health Care Organizations , Blakwellpublishers, Oxford, UK, latest edition.
6. Fottler , M.D, Hernandez , S.P., &Ioiner, C. L . Strategic Management of human resources in health services organizations. N.W York: John Wiley & Sons, latest edition.
۷. طبیبی، جمال الدین، ملکی، محمد رضا . « برنامه ریزی استراتژیک ». آخرین انتشار

شیوه ارزیابی دانشجو :

مطالعه موردی: تعیین نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت های یک سازمان بهداشتی و درمانی یا تدوین برنامه استراتژیک برای یک سازمان فرضی ۳۰٪، کنفرانس کلاسی ۳۰٪، امتحان پایان دوره ۴۰٪

نام درس: تحلیل سیاست‌های بهداشتی و درمانی

کد درس: ۱۷

پیش‌نیاز: اصول و مبانی علم سیاست (۰۷)، روش‌های پژوهشی پیمایشی و کیفی (۱۴)

تعداد واحد: ۳ واحد

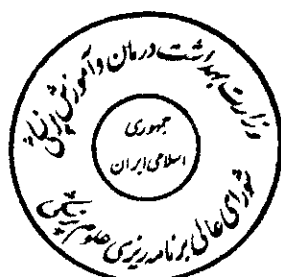
نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

هدف کلی درس:

سیاستگذاری‌های سلامت تاثیر مهمی بر هزینه‌ها و همین‌طور موفقیت‌ها و یا ناکامی‌های نظام‌های سلامت دارند و لذا تحلیل علمی و روشمند سیاست‌ها اهمیت اساسی دارد. تحلیل سیاستگذاری‌های سلامت نامی کلی برای گروه وسیعی از روش‌ها است که در این زمینه به کار می‌روند. هدف نهایی این درس معرفی روش‌های اصلی تحلیل سیاستگذاری، شناخت ضعف‌ها و مزیت‌های روش‌های مختلف، چگونگی تصمیم‌سازی بر مبنای این روش‌ها و آماده‌سازی دانشجویان برای تحلیل سیاستگذاری‌های سلامت است. نظر به پیچیدگی موضوع از نظر محتوایی و مفهومی، سعی وافر خواهد شد که کلیه سرفصل‌ها با ارایه مثال‌های عینی از شواهد موجود در دنیا (و در صورت امکان) و ایران مشخص شوند.

سرفصل‌های اصلی درس (۶۸ ساعت):

- سیاستگذاری سلامت (Health Policy) و سیاست سلامت (Health Politics)، ویژگی‌های سیاستگذاری
- محتوا و روش‌های سیاستگذاری، گستره روش‌های تحلیل سیاستگذاری
- جایگاه تئوری در تحلیل سیاست: تئوری‌های سیاستگذاری سلامت و تئوری‌های به کارگیری سیاست (Policy Implementation)
- مدل‌های خطی تحلیل سیاستگذاری (تحلیل ذینفعان، تحلیل وضعیت، policy mapping و ماتریس سیاستگذاری)
- روش‌های کیفی و روش‌های مشاوره‌ای تحلیل سیاستگذاری
- روش‌های کمی تحلیل سیاستگذاری (مدل‌سازی آماری فرایند (Statistical Process Modelling))
- مدل‌های تصمیم‌سازی (سیاستگذاری از میان انتخاب‌های متعدد)
- مدل‌های بیزین
- تحلیل سیاسی سیاستگذاری سلامت و تحلیل بر مبنای پارادایم‌ها
- خطاهای رایج در تحلیل سیاستگذاری: خطاهای متدولوژی، محتوایی و مفهومی
- تجربه آموزشی و تعمیم نتایج سیاستگذاری دیگر کشورها
- تحلیل سیاست‌های ملی
- تغییرات کلان در سیاست‌ها و ساختارهای نظام سلامت: تئوری‌ها، تحولات کلان در ساختار نظام سلامت ایران
- اصلاح و بهبود در نظام‌های سلامت

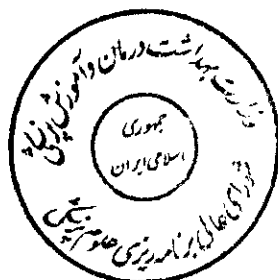

منابع درس:

1. Buse K, Mays N, Walt G. Making health policy. London: Open University. latest edition
2. Fulop N, Allen P, Clarke A, and Black NA. Studying the organisation and delivery of health services: research methods. London: Routledge. latest edition
3. Hill M, Hupe P. Implementing public policy. London: Sage. latest edition
4. Collins T (2005). Health policy analysis: a simple tool for policy makers. Public Health, 119, 192-196.
5. Cheek J and Gibson T (1997). Policy matters: critical policy analysis and nursing. Journal of Advanced Nursing, 25, 668-672.
6. Oliver A, Mossialos E, and Maynard A (2005). The contestable nature of health policy analysis. Health Economics, 14, S3-6.

شیوه ارزیابی دانشجو:

نقد علمی مقاله منتخب ۴۰٪، تهیه پروتکل انجام یک تحلیل سیاستگذاری سلامت ۳۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪

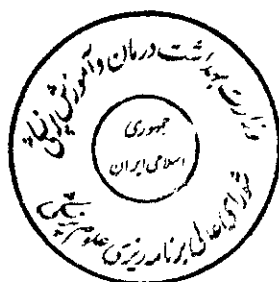

هدف کلی درس:

در شرایط کنونی حفظ سلامت هر کشور متأثر از سیاستها، شرایط و برنامه های دیگر کشورها و سازمان های بین المللی است. همین طور تعهدنامه ها و توافقات متعددی میان کشورها و عهدنامه های بین المللی بر نظام سلامت کشور تاثیر گذار است. سیاستگذاری باید با آگاهی از این موارد صورت گیرد.

سرفصل های اصلی درس (۳۴ ساعت):

- اهداف سلامت در هزاره سوم
- عهدنامه های بین المللی سلامت
- سازمان های بین المللی سلامت
- تحلیل گزارش های ادواری سازمان های بین المللی
- گزارش سال ۲۰۰۰ WHO
- سلامت در ناحیه EMRO
- مطالعات جهانی سلامت و جمعیت (DHS و ...)
- توریسم در نظام سلامت
- آسیب شناسی سیاستهای بین المللی سلامت
- مهاجرت، تامین و توزیع نیروی انسانی
- گسترش و ریشه کنی بیماری های عفونی
- جنگ، بحران های اقتصادی و زیست محیطی
- مهاجرت، حاشیه نشینی و سلامت شهری
- بانک جهانی، صندوق جهانی و سازمان جهانی بهداشت
- عهدنامه های اقتصادی و سلامت بین الملل

منابع درس:

- World Bank. World development report. Investing in health. Oxford: Oxford. University Press Latest edition
- World Health Report 2000. Available at: <http://www.who.int/whr/2000/en/index.html>
- World Health Reports (for different years). Available at <http://www.who.in>
- Millennium Development Goals. Available at: <http://www.undp.org/mdg/>

شیوه ارزیابی دانشجو:

تحلیل گزارش بین الملل منتخب ۳۰٪، امتحان پایانی ۷۰٪.

کد درس: ۱۹

نام درس: پایان نامه

پیشنیاز: -

تعداد واحد: ۲۰ واحد

نوع واحد: -

هدف: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با سیاستگذاری بهداشت و درمان

دانشجو باید مطابق آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی ((.Ph.D)) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی به تحقیق در موضوعات مربوطه با نظر استاد راهنما بپردازد.

منابع درسی:

با نظر استاد راهنما

شیوه ارزیابی دانشجو:

ارایه پایان نامه و دفاع از آن

کد درس: ۲۰

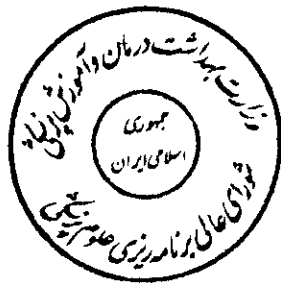
نام درس: سمینار اصلاحات در بخش سلامت
پیش نیاز: سمینار سیاستگذاری در نظام سلامت (۱۵)

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

هدف کلی درس:

اصلاح در نظام های سلامت نیازمند توجه به جنبه های متعددی است. هرچند مباحث اساسی در این زمینه در دروس دیگر اختصاصی پوشش داده شده اند، موضوعات متعدد دیگری باقی می ماند که اختصاص یک درس به آنها امکان پذیر نیست. مجموعه این مباحث مهم در این درس ارائه می شوند. ضمن این که این درس فرصتی فراهم خواهد آورد تا به موضوعات روز نظام سلامت کشور نیز پرداخته شود.

سرفصل های اصلی درس (۵۱ ساعت):

- تعریف و مفاهیم اصلاحات در نظام سلامت
- ضرورت اصلاحات
- اولویت بندی برای اصلاحات در نظام سلامت
- بسیج منابع و نیروها برای اصلاحات
- نقد و بررسی تجربه های اصلاحات در کشور (مثال ها کم شوند - کلی شوند)
- شرکت های تعاونی خدمات بهداشتی و درمانی
- پرداخت کارانه به ارائه کنندگان خدمت
- خودگردانی و تفویض اختیار
- استخدام های خاص (تمام وقت جغرافیایی، ضریب کا، قراردادی ...)
- نظام پزشکی و نظام پرستاری
- مسایل حقوقی پزشکان
- خدمات جدید در نظام سلامت ایران (مانند پزشک قطار، پزشک در منزل، ...)
- سازمان های ارائه دهنده خدمت خارج از وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ادغام و انتزاع آموزش پزشکی و نظام ارائه خدمات
- کنترل جمعیت و تنظیم خانواده
- بیمه خویش فرما و بیمه های خاص
- خدمات سلامت زنان
- طرح های انطباق
- بهداشت و خدمات درمانی در محیط شهری
- درمان های پرهزینه (داروهای تک نسخه ای، پیوندها ...)
- اعتباربخشی و تضمین کیفیت

لازم است در این درس به مثال های روز اصلاحات در نظام سلامت کشور اشاره شود و به نقد و تحلیل آنها پرداخته شود. بنابراین با نظر استاد می توان مثال های مهم روز را جایگزین موارد ذکر شده در بالا کرد.

منابع درس :

با توجه به ماهیت این درس، منابع ثابتی قادر به پوشش تمامی جنبه های آن نمی باشد. بنابراین منابع درس با نظر استاد انتخاب خواهند شد. در عین حال منابع زیر سودمند می باشند:

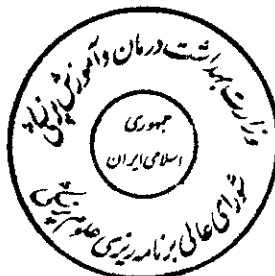
۱ - رابرتس مارک . ج . اصلاحات نظام سلامت - راهنمای عدالت و کارآیی، آخرین انتشار

2 - Fuchs VR (2005). Health care reform: why? What? When? Health Affairs, 24: 1399-1414

3 - Berman PA, Bossert TJ... A decade of health sector reform in developing countries: what have we learned? Washington. DC . Latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

گزارشی از یک موضوع روز مهم در نظام سلامت کشور و روش های بهبود آن ۴۰٪، امتحان کتبی ۲۰٪، فعالیت کلاسی ۲۰٪

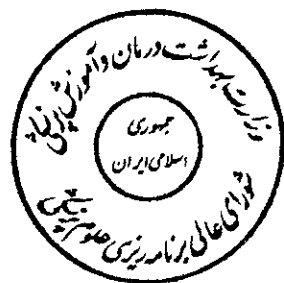
هدف کلی درس:

خدمات اولیه سنگ بنای خدمات بهداشتی و درمانی در یک نظام سلامت است. علیرغم جایگاه رفیع این خدمات، اطلاعات نظری در مورد نحوه های مدیریت و سوابق و روش های اصلاحات این گونه خدمات در نظام سلامت در میان آرایه کنندگان خدمات و تصمیم گیرندگان اندک است. با به راه اندازی نظام پزشک خانواده در ایران این درس اهمیت مضاعف یافته است.

هدف نهایی این درس معرفی تعریف و نگرش ها به خدمات اولیه بهداشتی، شناخت ضعف ها و مزیت های روش های آرایه خدمات اولیه، جایگاه پزشک خانواده در نظام های مختلف جهان و در ایران، اصلاحات انجام شده در این زمینه در ایران و جهان، بیمه روستایی و روش های ارتقای کیفیت و اداره چنین سیستمی در نظام کلان سلامت است.

سرفصل های اصلی درس (۴۳ ساعت)

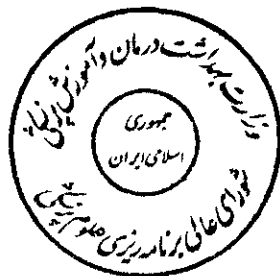
- تعریف های مختلف خدمات اولیه و تکامل نگرش در طول زمان
- ویژگی های خدمات اولیه بهداشتی
- اهداف توسعه هزاره
- مفاهیم و مدل های پزشکی خانواده
- نیروی انسانی در خدمات اولیه بهداشتی
- خدمات آرایه شده در پزشکی خانواده
- ساختار خدمات اولیه بهداشتی
- روش های پرداخت در پزشکی خانواده
- روش های تامین مالی
- رضایت و نگرش استفاده کنندگان به این خدمات
- مشکلات و معضلات اصلی خدمات اولیه بهداشتی
- عملکرد آرایه کنندگان خدمات اولیه
- نظام ارجاع و "دربانی" نظام سلامت
- آموزش پزشکان خانواده
- ثبت داده ها و پایش عملکرد پزشکان خانواده

1. Lebaron SW and Schultz SH (2005). Family medicine in Iran: the birth of a new specialty. *Family Medicine* 37: 502-505.
2. Rese A, Balabanova D, Danishevski K, McKee M, and Sheaff R (2005). Implementing general practice in Russia: getting beyond the first steps. *BMJ* 331: 204-207.
3. Cueto M (2004). The origins of primary health care and selective primary health care. *American Journal of Public Health* 94: 1864-1874.
4. Mills A, Palmer N, Gilson L, McIntyre D, Schneider H, Sinanovic E, and Wadee H (2004). The performance of different models of primary care provision in Southern Africa. *Social Science & Medicine* 59: 931-943.
5. Bindman AB and Majeed A (2003). Organisation of primary care in the United States. *BMJ* 326: 631-634.
6. Koppel A, Meiesaar K, Valtonen H, Metsa A, and Lember M (2003). Evaluation of primary health care reform in Estonia. *Social Science & Medicine* 56: 2461-2466.
7. Macinko J, Starfield B, and Shi L (2003). The contribution of primary care systems to health outcomes within Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) countries, 1970-1998. *Health Services Research* 38: 831-865.
8. Maynard A and Scott A (2003). Economic Challenges in Primary Care. In *Advances in health economics* Scott A, Maynard A, and Elliott R (Ed) 187-204. Chichester, UK: John Wiley & Sons.
9. Brooks RG (2002). The role of nature and nurture in the recruitment and retention of primary care physicians in rural areas: a review of the literature. *Academic Medicine* 77: 790-798.
10. Giuffrida A, Gravelle H, and Sutton M (2000). Efficiency and administrative costs in primary care. *Journal of Health Economics* 19: 983-1006.
11. Palmer N (2000). The use of private-sector contracts for primary health care: theory, evidence and lessons for low-income and middle-income countries. *Bulletin of the World Health Organization* 78: 821-829.
12. Shadpour K (2000). Primary health care networks in the Islamic Republic of Iran. *Eastern Mediterranean Health Journal* 6: 822-825.
13. Dixon J, Holland P, and Mays N (1998). Developing primary care: gatekeeping, commissioning, and managed care. *BMJ* 317: 125-128.
14. Marandi A (1996). Integrating medical education and health services: the Iranian experience. *Medical Education* 30: 4-8.
15. Shadpour K. The PHC experience in Iran. Tehran: UNICEF. latest edition
16. King M. An Iranian experiment in primary health care: the West Azarbaijan project. Oxford: Oxford University Press. latest edition

شیوه ارزیابی دانشجویان:

نقد علمی مقاله منتخب ۴۰٪، تهیه گزارش تحلیلی از پزشکی خانواده در ایران ۳۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪

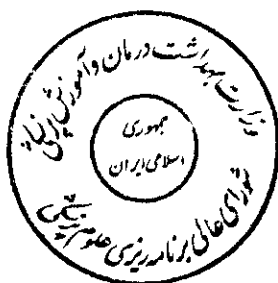
هدف کلی درس:

تخصیص منابع از مهم ترین مشکلات و معضلات مدیران و تصمیم گیرندگان کلان در یک نظام سلامت است. در عین حال آگاهی عمیق از روش های مختلف آن ضرورت اجتناب ناپذیری برای سیاستگذاران نظام سلامت است چرا که از این آگاهی می توان در چانه زنی و مذاکره با دیگر بخش های یک نظام سلامتی استفاده کرد تا منابع مورد نیاز نظام سلامت بهتر تامین شوند. تخصیص منابع در سطوح پایین نظام سلامت نیز عینیت می یابد. این درس یکی از موارد اصلی اصلاح در نظام های سلامت را پوشش می دهد.

هدف نهایی این درس آشناسازی دانشجویان با روش های مورد استفاده در کشورهای مختلف برای تخصیص منابع مالی، انسانی و تجهیزات و امکانات است.

سرفصل های اصلی درس (۴۳ ساعت)

- انواع منابع در نظام های سلامت و رقابت برای منابع
- نابرابری در توزیع منابع
- شناسایی اولویت ها برای تخصیص منابع
- تخصیص افزایش منابع مالی
- تخصیص منابع بر مبنای سرانه
- مثال ها و روش های تخصیص سرانه منابع
- تخصیص منابع بر مبنای نیاز
- سطح بندی خدمات سلامت
- تخصیص منابع انسانی
- اقتصاد اندازه در نظام سلامت
- تخصیص منابع میان بیمارستان و بخش های مختلف
- پیش نیازهای اصلاح در تخصیص منابع
- پیاده سازی اصلاح در تخصیص منابع

منابع درس:

1. Liu X. Policy tools for allocative efficiency of health services. Geneva: World Health Organization. . latest edition
2. Folland, S; Goodman, AC; Stano, M. The economics of health and health care. Pearson Prentice Hall: New Jersey. . latest edition
3. McPake, B; Kumaranayake, L; Normand, C. Health economics: an international perspective. Routledge: London. . latest edition
4. Witter S, Ensor T, Jowett M, Thompson R. Health Economics for Developing Countries: A Practical Guide. Macmillan Education. . latest edition
5. Martin DK, Giacomini M, and Singer PA (2002). Fairness, accountability for reasonableness, and the views of priority setting decision-makers. *Health Policy* 61: 279-290.
6. Larijani B, Ameli O, Alizadeh K, and Mirsharifi SR (2000). Prioritized list of health services in the Islamic Republic of Iran. *Eastern Mediterranean Health Journal* 6: 367-371.
7. Rice N, Dixon P, Lloyd DCEF, and Roberts D (2000). Derivation of a needs based capitation formula for allocating prescribing budgets to health authorities and primary care groups in England: regression analysis. *BMJ* 320: 284-288.
8. Busse R (1999). Priority setting and rationing in German health care. *Health Policy* 50: 71-90.
9. Lancry PJ and Sandier S (1999). Rationing health care in France. *Health Policy* 50: 23-38.
10. Carr-Hill RA, Sheldon TA, Smith P, Martin S, Peacock S, and Hardman G (1994). Allocating resources to health authorities: development of method for small area analysis of use of inpatient services. *BMJ* 309: 1046-1049.
11. World Medical Association. World Medical Association twelve principles of provision of health care in any national health care system. Latest edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

تهیه گزارش تحلیلی از تخصیص منابع در ایران ۴۰٪، تهیه گزارش تحلیلی از تخصیص منابع در کشور منتخب ۳۰٪، امتحان کتبی ۳۰٪. موضوع گزارش با نظر استاد درس مشخص می شود.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنا ساختن دانشجویان علوم مدیریت و اقتصاد بهداشت با مفاهیم و پدیده های اجتماعی و مجهز نمودن آنها به تحلیل مسایل و پدیده های مرتبط با سلامت و بیماری با عنایت به ابعاد اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی آنها. دانشجوی پس از گذراندن این واحد باید بتواند: سیستم بهداشتی کشورش را با دیدگاه، جامعه شناسی نقد و تحلیل کند. بینش جامعه شناسی را توضیح دهد. سازمان های ملی و بین المللی و محلی درگیر درخواست سلامت را در ارتباط با هم تحلیل کند. اپیدمیولوژی اجتماعی و طب سنتی و جایگزین را شناسایی و علل و پیامدهای آن ها را تصویر نماید. - موفقیت و ناکامی سیاستهای سلامت را با علل اجتماعی تحلیل کند.

سرفصل های اصلی درس (۳۴ ساعت نظری):

- تعریف و مفاهیم عمده در جامعه شناسی -

- طبقات اجتماعی و سلامت،

- قدرت و سلامت

- آسیب های اجتماعی و پیامدهای درمانی

- نهادها و سازمان های عرضه کننده سلامت (جامعه شناسی سازمان)

- نقش فرهنگ، باور و مذهب در سلامت و بیماری

- پزشکی سازی و ساختار جامعه صاحبان حرف پزشکی

- روش ها و نظریه های عمده در جامعه شناسی

- ذهن و بدن و جامعه

- گروه های سنی، مسایل و مشکلات سلامتی آنها

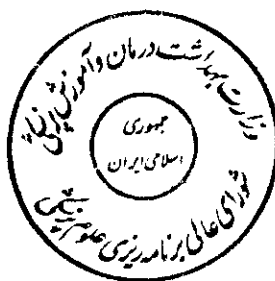

منابع درس:

1. The Sociology and Politics of health Michael Purdy & Doyid Books Routlege, latest edition
2. Sociology as applial to Michael Grahams Scamhles Saumredes Compay latest edition
۳. جامعه شناسی پزشکی و بهداشت، دکتر منوچهر محسنی - آخرین انتشار
۴. جامعه شناسی پزشکی، دیوید آرمسترانگ - آخرین انتشار
۵. مقدمات جامعه شناسی، دکتر منوچهر محسنی - آخرین انتشار

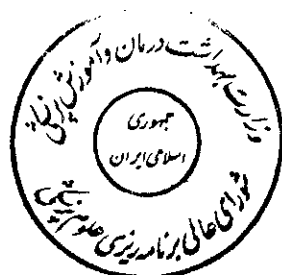
شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- مشارکت فعال در بحث های کلاسی، ارایه تکالیف، مطالب و گزارش
امتحان کتبی میان ترم و پایان ترم

فصل چهارم

ارزشیابی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
رشته سیاستگذاری سلامت

هدف از ارزشیابی برنامه:

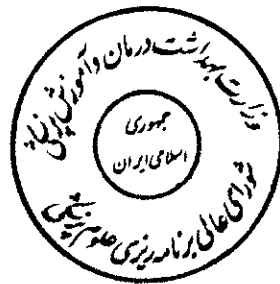
الف) دستیابی به وظائف حرفه ای دانش آموختگان (task oriented)

ب) تعیین و تشخیص نقاط قوت و ضعف برنامه

ج) اصلاح برنامه

نحوه انجام ارزشیابی برنامه:

نحوه انجام ارزشیابی برنامه به صورت ارزشیابی تراکمی (Summative Evaluation) تعیین می گردد. واحد مسئول ارزشیابی کمیته های ارزشیابی دانشکده با نظارت کمیته مرکزی ارزشیابی دانشگاه تعیین می گردد. با توجه به اینکه تربیت دانشجویان این رشته باید بر اساس نیازهای ملی صورت گرفته و از انطباق لازم با شرایط موجود برخوردار باشند و از سوی دیگر دانش آموختگان، نیز از کارایی و اثر بخشی مناسبی برخوردار باشند لازم است هر چهار سال یک بار، محتوای دروس، ضرورت تداوم دروس و حضور دانش آموختگان در مشاغل مرتبط و تأثیر حضور افراد مذکور مورد ارزشیابی قرارگیرد و تغییرات لازم در دوره، بر اساس نتایج مکتسبه صورت پذیرد.

مراحل ارزشیابی برنامه:

- تعیین اهداف ارزشیابی
- تهیه ابزار ارزشیابی
- اجرای ارزشیابی
- تحلیل نتایج بدست آمده
- تصمیم گیری
- ارائه پیشنهادات
- تواتر انجام ارزشیابی
- تواتر انجام ارزشیابی در خاتمه هر دوره و در زمان اشتغال بکار دانش آموختگان تعیین می گردد.

شاخصهای پیشنهادی برای ارزشیابی برنامه:

- میزان امتیاز کسب شده در آزمون پایان دوره آموزشی
- انتشارات حاصل از دوره پژوهشی دانش آموختگان نظیر مقاله های منتشره
- ارزیابی نتایج حاصله از فعالیت های آموزشی و پژوهشی دانش آموختگان در دوره تحصیل نظیر معرفی روشهای جدید و یا محصولات جدید و یا افزایش کیفیت در روش ها و محصولات معمول دوره سلامت
- نتایج نظر سنجی از دانش آموختگان این دوره در طی تحقیق، پایان نامه و اشتغال بکار
- ارزیابی کارایی و اثر بخشی دانش آموختگان از دیدگاه اساتید و مدیران آموزشی گروههای ذیربط

معیارهای موفقیت برنامه در مورد هر شاخص:

براساس امتیازات کسب شده در هر یک از شاخصهای مورد اشاره که شامل رضایت سنجی دانشجو و دانش آموخته فارغ التحصیل و نتایج حاصل از روشهای اجرائی شده در سطح جامعه در طی دورههای چهار ساله می توان به بازنگری دوره اقدام نمود. بدلیل اینکه رشته در کشور برای اولین بار به اجرای گذاشته می شود ارزیابی و طراحی شاخص های ارزشیابی باید براساس شرایط خاص دوره انجام شود.